

LOVIISAN KAUPUNKI

**TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMA-
EHDOTUKSEN LAATIMISOHJE 2023–2025**

TALOUSARVION 2023 VALMISTELUN PERIAATTEET JA TAVOITEASETANTA SEKÄ TALOUSSUUNNITELMAN 2023–2025 VALMISTELUA KOSKEVAT SUUNNITTELUOHJEET

Sisällysluettelo:

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset.....	3
Kaupungin strategia.....	3
Talousarvion ja taloussuunnitelman 2023–2025 laadinnan lähtökohdat	4
Talousarvion 2023–2025 tavoiteasetanta.....	4
Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta.....	4
Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2023–2025	5
Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2023.....	5
Investoinnit 2023–2025.....	6
Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami	8
Valmistelun aikataulu	9
Talousarvion sitovuus	9
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla.....	9
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa.....	10
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä	10

Lisätietoja:

Fredrik Böhme, talouspäällikkö, puh. 040 481 4675

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset

Kuntalain 110. §:n mukaan

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käytötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kaupungin strategia

Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023–2025 pohjana on voimassa oleva strategia. Kaupunkistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.6.2022 (§ 59).

Strategiaa toteutetaan talousarvion vuosisuunnitelmien ja euromääräisten budjettien kautta. Strategialla ja talousarviolla tulee olla selvä keskinäinen yhteys, sillä resurssien kohdentamisen tulisi pohjautua voimassa olevaan strategiaan.

Taloussuunnitelmakauden 2023–2025 tavoiteasetantaa toteutetaan kaupungin strategian pohjalta.

Talousarvion ja taloussuunnitelman 2023–2025 laadinnan lähtökohdat

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen kirjanpidollinen tulos oli tilinpäätöksessä 2021 tilinpäätössiirtojen jälkeen 4,6 miljoonaa euroa. Loviisan kaupungin velkamäärä pieneni 566 euroa asukasta kohden tilikaudella 2021 ollen 5 155 euroa per asukas tilinpäätöksessä 2021.

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu 0,1 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Ensimmäisten neljän kuukauden toteumatietojen perusteella tulos on positiivinen, 1,2 miljoonaa euroa. Tulos on pitkälti samalla tasolla, kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2021.

Verotulot odotetaan ylittävän budjetin vuonna 2022, johtuen korkeammasta yhteisöverokertymästä. Valtionosuudet odotetaan toteutuvan talousarvion mukaisina. Myyntitulojen oletetaan myöskin toteutuvan talousarvion mukaisina.

Suurin talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien epävarmuustekijä on sote-uudistus, joka aiheuttaa suuria muutoksia kunnille maksettavien valtionosuuksien ja verotulojen määrään. Loviisan osalta verotulojen odotetaan puolittuvan ja valtionosuuksien vähenevän kahdella kolmasosalla taloussuunnitelmavuosien aikana.

Talousarvion 2023–2025 tavoiteasetanta

Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta

Tavoiteasetanta perustuu valtuuston 15.6.2022 hyväksymään strategiaan.

Loviisan kaupungin visiona on olla paras pikkukaupunki. Meillä on aktiivisia ja osallistuvia asukkaita, yrittäjiä sekä yhdistyksiä. Loviisassa on vahva palvelu- ja me-henki. Meillä on hyvinvoivat asukkaat, merellistä ja historiallista asumisympäristöä, kulttuuria, elinvoimaisia kyliä ja monipuolista luontoa. Tarjoamme yhdenvertaisesti hyvät palvelut kahdella kielellä sekä vakaan kuntataloudellisen ympäristön.

Strategiassa on nostettu esille seuraavat tavoitteet:

- 1) Elinvoimainen kaupunki
- 2) Hyvinvoivat asukkaat ja viihtyisä kaupunki
- 3) Vaikuttava varhaiskasvatus ja korkeatasoinen koulutus
- 4) Sujuva päätöksenteko
- 5) Arvostettu henkilöstö

Strategiaa toteutetaan talousarvion ja käyttösuunnitelmien kautta. Strategisista tavoitteista johdetaan ja valitaan seurattavat keskuskohtaiset avaintavoitteet. Resurssien kohdentamisen perusteena tulisi olla kaupungin vision saavuttaminen.

Laadukkaiden ja riittävien palveluiden järjestäminen ja turvaaminen myös tulevaisuudessa Loviisan kaupungin asukkaille varmistetaan parhaiten pitämällä Loviisan kaupungin talous vahvalla pohjalla

ja etsimällä proaktiivisesti pysyviä, rakenteellisia, tuottavuutta parantavia ja kustannuksia alentavia ratkaisuja.

Talousarviovuonna 2023 tavoitellaan positiivista (+) tulosta. Keskuksilta edellytetään edelleen tuottavuutta pysyvästi parantavien ja kustannusten kasvua hillitsevien ratkaisujen löytämisestä.

Tuottavuuden parantamisella tavoitellaan sitä, että tuotanto kasvaa kustannuksia enemmän. Tavoitteena on, että tuottavuuden lisäämisen avulla Loviisan kaupungin kulut tulevat edelleen pienenemään asiakaspalvelun kuitenkaan suuremmin heikentymättä.

Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2023–2025

Henkilöstösuunnittelun lähtökohtana vuonna 2023 ja vuosina 2024–2025 on kaupunkistrategia ja kaupungin muuttunut organisaatio. Henkilöstöressurssien suunnittelun ja käytön tulee tukea kaupungin kilpailukyvyyn ja vetovoimaisuuden parantamista. Henkilöstöressurssien suunnittelussa tulee myös huomioida kaupungin tuottamien palveluiden tarve sekä henkilöstömäärä suhteessa asukasluukuun.

Organisaation henkilöstöressurssin kokonaiskäyttö vähenee vuonna 2023 verrattuna aikaisempien vuosien tasoon. Tuolloin perusturvakeskuksen sekä joidenkin muiden keskusten tukipalveluhenkilöstö siirtyy Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelukseen (noin 370 henkilöä). Muutos tarkoittaa, että henkilöstömäärä vähenee noin kolmanneksella.

Toimintatapoja ja työkykyjohtamista tulee kehittää edelleen niin, että henkilöstön työhyvinvointi ja osaamisen vahvistaminen huomioidaan. Palvelujen järjestämisessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ja entistä laajemmin vaihtoehtoisia palvelujen tuottamistapoja siltä osin kuin se on taloudellisesti tarkoituksenmukaista. Toisaalta tulee myös tiedostaa ostopalveluiden kustannusvaikutus suhteessa itse tuotettuihin palveluihin.

Suurin osa rekrytointitarpeesta syntyy eläkepoistuman ja muun henkilöstön vaihtuvuuden kautta. Kevan laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän noin 25 henkilöä vuosittain jaksolla 2023–2025. Eläkkeelle voi kuitenkin jäädä joustavasti 64–68 vuoden ikäisenä, minkä vuoksi vuosittaista eläkepoistumaa on vaikea tarkalleen ennakoida.

Keskusten tulee edelleen harkita uuden henkilökunnan rekrytoimista hyvin kriittisesti. Henkilöstön eläkkeelle siirtymisen ja muun vaihtuvuuden varalle keskusten tulee lisäksi laatia suunnitelma siitä, millä muulla tavalla tai millä muulla osaamisella tehtävät voitaisiin järjestää uudelleen ilman, että kaikkiin vapautuviin virkoihin ja tehtäviin jouduttaisiin rekrytoimaan uutta henkilökuntaa.

Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2023

Henkilöstöhallintotiimi (HR- tiimi) toimittaa keskuksille henkilösuunnittelun pohjaksi olemassa olevat palkkatiedot toukokuun loppuun mennessä. Keskusten tulee 31.8.2022 mennessä toimittaa henkilöstöpäällikölle yksityiskohtainen vuoden 2023 henkilöstösuunnitelma. Suunnitelman laadintaa

varten toimitetaan valmis pohja, johon kirjataan ne virat ja tehtävät, joita varten varataan määrärahaa vuoden 2023 talousarvioon. Suunnitelman mukainen henkilöstöresurssi kirjataan suunnitelmaan henkilötyövuosina.

Henkilöstömenojen lähtökohtana on kesäkuun 2022 tilanne. Uudet virka- ja työehtosopimukset hyväksyttiin 8.6.2022 ja ovat voimassa 1.5.2022-30.4.2025. Verrattuna kesäkuun 2022 tilanteeseen, näiden pohjalta on syytä varata 4,81 prosentin korotus vuoden 2023 henkilöstömenoihin. Arvioiden mukaan sekä vuoden 2024 että vuoden 2025 korotusvaran arvioidaan olevan 3 prosenttia.

Investoinnit 2023–2025

Investointiohjelma laaditaan vuosille 2023–2025. Investointiohjelman laadintaa ohjaavat tulevaisuuden palveluverkko sekä voimassa oleva investointiohje.

Investointisuunnitelman 2023 pohjana on vuoden 2022 talousarviossa oleva investointisuunnitelma. Taloussuunnitelmakauden tavoite on, että vuosikate kattaa poistot ja että investointitaso on enintään 30 miljoonaa euroa valtuustokauden 2022-2025 aikana.

Investointisuunnitelman valmistuttua syksyllä raami tarkentuu lainakannan, rahoituskulujen ja poistojen sekä verotulojen että valtionosuuksien osalta. Taulukossa 1 esitetään voimassa oleva investointisuunnitelma.

Taulukko 1

Kaupunki yhteensä

	TA 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot yhteensä:				
Demokratiapalvelut	300	300	200	200
Kaupunginkansliakeskus	1 509	0	0	0
Perusturvakeskus	400	50	450	50
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	1 000	3 310	5 420	5 550
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	4 898	3 198	2 050	1 350
Taseyksikkö Hulevesi	310	400	200	200
Investointimenot yhteensä	8 417	7 258	8 320	7 350
Investointitulot yhteensä:				
Demokratiapalvelut	-350	-350	-350	-350
Kaupunginkansliakeskus				
Perusturvakeskus				
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	-72	-30	0	
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus				
Taseyksikkö Hulevesi				
Investointitulot yhteensä	-422	-380	-350	-350
KAUPUNKI YHTEENSÄ NETTO	7 995	6 878	7 970	7 000

Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami

Taulukko 2 Kaupunki

TULOSLASKELMA - RESULTATRÄKNING iiman liikelaitosta - affärsverket inte medräknat						
	2021	2022	2022	2023	TS 2024	TS 2025
	Tilinpäätös	alousarvio, alkup	Talousarvio, muut	Raami	Ennuste	Ennuste
Veroprosentti / Skattesats 7,61 %	Bokslut	Budget, urspr.	Budget, ändrad	Ramförslag	Prognos	Prognos
Toimintatuotot - Verksamhetsintäkter	27 258 856	21 563 188	21 563 188	10 405 358	10 100 285	12 709 585
Toimintakulut - Verksamhetsutgifter	-115 470 760	-115 094 894	-115 094 894	-53 118 934	-53 104 180	-55 290 115
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG	-88 211 904	-93 531 706	-93 531 706	-42 713 576	-43 003 895	-42 580 530
Verotulot - Skatteintäkter	66 142 153	64 440 000	64 440 000	36 872 000	36 505 000	36 692 000
Kunnallisvero - Kommunkatt	51 496 857	52 071 000	52 071 000	23 399 000	23 516 000	23 793 000
Yhteisövero - Samfundsskatt	6 341 561	3 969 000	3 969 000	5 073 000	4 589 000	4 499 000
Kiinteistövero - Fastighetskatt	8 303 735	8 400 000	8 400 000	8 400 000	8 400 000	8 400 000
Valtionsosuudet - Statsandelar	31 958 846	34 299 127	34 299 127	11 680 000	11 480 000	11 689 000
Rahoitustulot ja menot - Finansieringsinkomster o	1 885 810	1 764 200	1 764 200	1 920 000	1 980 000	2 060 000
VUOSIKATE - ÅRS BIDRAG	11 774 905	6 971 621	6 971 621	7 758 424	6 961 105	7 860 470
Poistot ja arvonalennukset - Avskrivningar och n	-6 901 736	-6 984 509	-6 984 509	-7 162 000	-7 341 000	-7 559 000
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	-362 777	-150 000	-150 000	-200 000	-200 000	-200 000
TILIKAUDEN TULOS - RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	4 510 392	-162 888	-162 888	396 424	-579 895	101 470
Poistoeron lis. (-) - väh. (+) - Avskrivn.diff.	41 336	275 000	275 000	50 000	50 000	50 000
Varausten lisäys tai vähennys - Ökning eller minskning av reserveringar						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ - RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT	4 551 728	112 112	112 112	446 424	-529 895	151 470
ertynnyt ylijäämä - Ackumulerat överskott	10 840 537	10 952 649	10 952 649	11 399 073	10 869 178	11 020 648

Taulukko 3 Keskukset

Talousarvioraami keskuksittain (ulkoinen) - Budgetram centralvis (extern)						
	2021	2022	2022	2023	TS 2024	TS 2025
	Tilinpäätös	alousarvio, alkup	Talousarvio, muut	Raami	Ennuste	Ennuste
	Bokslut	Budget, urspr.	Budget, ändrad	Ramförslag	Prognos	Prognos
DEMOKRATIAPALVELUT - DEMOKRATITJÄNSTER						
Tulot - Inkomster	2 999 625	2 342 400	2 342 400	768 100	583 100	3 132 400
Menot - Utgifter	-1 449 324	-1 704 460	-1 704 460	-2 420 220	-1 523 000	-1 538 000
Netto	1 550 301	637 940	637 940	-1 652 120	-939 900	1 594 400
KAUPUNGINKANSLIAKESKUS - STADSKANSLICENTRALEN						
Tulot - Inkomster	258 875	312 600	312 600	182 600	182 600	186 600
Menot - Utgifter	-3 948 316	-4 324 900	-4 324 900	-3 961 900	-4 051 000	-4 132 000
Netto	-3 689 441	-4 012 300	-4 012 300	-3 779 300	-3 868 400	-3 945 400
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS - CENTRALEN FÖR BILDNING OCH VÄLFÄRD						
Tulot - Inkomster	3 674 187	2 884 273	2 884 273	2 926 073	2 806 000	2 862 000
Menot - Utgifter	-28 854 988	-30 667 223	-30 667 223	-30 757 823	-31 478 000	-32 108 000
Netto	-25 180 801	-27 782 950	-27 782 950	-27 831 750	-28 672 000	-29 246 000
ELINKEINO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS - CENTRALEN FÖR NÄRINGS LIV OCH INFRASTRUKTUR						
Tulot - Inkomster	5 001 143	3 178 585	3 178 585	6 258 585	6 258 585	6 258 585
Menot - Utgifter	-19 695 923	-17 475 291	-17 475 291	-15 877 991	-15 951 180	-17 411 115
Netto	-14 694 780	-14 296 706	-14 296 706	-9 619 406	-9 692 595	-11 152 530
HULEVESIYKSIKKÖ - DAGVATTENHETEN						
Tulot - Inkomster	270 861	270 000	270 000	270 000	270 000	270 000
Menot - Utgifter	-58 167	-101 000	-101 000	-101 000	-101 000	-101 000
Netto	212 694	169 000	169 000	169 000	169 000	169 000
KESKUKSET + HULEVESI YHTEENSÄ - CENTRALERNA + DAGVATTEN TOTALT						
Tulot - Inkomster	23 845 887	17 807 888	17 807 888	10 405 358	10 100 285	12 709 585
Menot - Utgifter	-113 158 703	-112 577 904	-112 577 904	-53 118 934	-53 104 180	-55 290 115
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG	-89 312 816	-94 770 016	-94 770 016	-42 713 576	-43 003 895	-42 580 530

Valmistelun aikataulu

Talousarvion laadintaan liittyvät oleelliset päivämäärät:

- 20.6.2022 Taloussuunnittelun valmistelun linjaukset ja raami kaupunginhallituksessa.
- 21.6.2022 Operatiivinen ohjeistus keskuksiin.
- ? Kaupunginvaltuuston talousarviovalmistelun lähetekeskustelu.
- ? Kaupunginvaltuuston strategia- ja seminaaripäivä.
- 26.8.2022 Keskusten talousarvio- ja suunnitelmaehdotusten on oltava tallennettuna taloussuunnitelmaohjelmaan. Myös investointiehdotukset ja henkilöstösuunnitelmat on palautettava em. päivämäärän mennessä.
- ? Iltakoulu - valtuutetut ja viranhaltijat.
- 1.10.2022 Tekstiosat molemmilla kielillä viimeistään valmiina.
- 18.10.2022 Talousarvioesitykset käsitelty lautakunnissa ja Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunnassa.
- 7.11 ja 14.11.2022 Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023–2025 käsittely kaupunginhallituksessa.
- 14.12.2022 Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023–2025 käsittely kaupunginvaltuustossa.

Talousarvion sitovuus

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla

Taloussuunnitelmakauden 2023–2025 tavoitteeksi asetetaan kustannuskurin ylläpitämistä sekä pysyvien rakenteellisten, tuottavuutta parantavien ja kustannuksia alentavien ratkaisujen löytäminen siten, että Loviisan kaupungin talous on jatkossakin terveellä pohjalla ja tasapainoinen.

- Suunnitelmakaudella poistotason on oltava realistinen ja suhteessa vuosikatteeseen.
- Lainakanta per asukas pysyy kohtuullisella tasolla. Laskennallinen lainanhoitokate ei pitkällä aikavälillä merkittävästi alita kuntien keskimääräistä lainanhoitokatetta.

Loviisan kaupungin sitovat tavoitteet kaupunginvaltuustoon nähden:

Tuloslaskelmaosa

- kaupungin vuosikate
- keskusten toimintakate.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä
- hankekohtaisina investointeina kustannusarvioltaan yli 100 000 euron hankkeet.

Rahoitusosa

- pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä
- lainat per asukas.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa

Vesiliikelaitokselta edellytetään samanlaisia toiminnan kehittämiseen ja tuottavuuden lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä kuin keskuksilta. Vesiliikelaitoksen on pystyttävä kattamaan kertyneet alijäämät suunnitelmakaudella. Tuottavuutta on lisättävä ja toimintoja aktiivisesti kehitettävä. Hinnankorotusten on oltava maltillisia.

Tuottavuuden toteutumista mitataan toimintakulujen ja tuotettujen kuutioiden suhteella. Liikelaitoksen johtokunnan tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Vesiliikelaitos on osa kaupunkia ja sen ulkoisen tuloslaskelman erät yhdistellään tilinpäätöksessä kaupungin tuloslaskelmaan riveittäin.

Vesiliikelaitoksen sitovat tavoitteet:

Tuloslaskelmaosa

- tilikauden 2023 tulos oltava vähintään + 50 000 euroa.

Tase

- kertyneen alijäämän kattaminen suunnitelmakaudella.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä.

Rahoitusosa

- vesiliikelaitokselle myönnettävien lainojen enimmäismäärä.

Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioidaan pitkäaikaisten lainojen tarve, joille asetetaan enimmäisnostoraja.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä

Loviisan kaupungin omistamien kiinteistöosakeyhtiöiden talouden on oltava tasapainossa ja terveellä pohjalla suunnitelmakauden 2023–2025 aikana.

Loviisan Asunnot Oy:ltä edellytetään kannattavaa toimintaa siten, että yhtiö pystyy itsenäisesti ja taloudellisesti terveellä pohjalla järjestämään vuokra-asuntotoimintaa.

Kaikissa tytäryhteisöissä noudatetaan Loviisan kaupungin konserniohjeen mukaista konsernipolitiikkaa. Osakeyhtiöiden hallitusten tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista.

Kaupunkikonsernin yhteenlaskettu lainamäärä asukasta kohden pyritään pitämään tilinpäätöksen 2021 tason alla eikä se saisi ylittää kuntakonsernien keskimääräistä tasoa.